

СТОЛИЧНА РЕГИОНАЛНА ЗДРАВНА ИНСПЕКЦИЯ

СОФИЯ 1233, ул. „Враня“ № 20, тел. 8130 400, факс 831 21 29
www.srzi.bg, e-mail director@srzi.bg

ДОКЛАД ЗА ШУМОВОТО НАТОВАРВАНЕ НА ГРАД СОФИЯ ПРЕЗ 2017 ГОДИНА

Столична регионална здравна инспекция провежда ежегодно мониторинг на шума в утвърдени 49 пункта за територията на град София.

През месец октомври 2017 г., съгласно действащите нормативни документи и годишния план на инспекцията, измерванията бяха реализирани в **48 пункта**, при гъвкаво работно време на екипите от дирекция „Лабораторни изследвания“ в часовете от 07.00 до 19.00 ч.

Поради строителни дейности за изграждане на нови участъци от Софийското метро в четири пункта организацията на движението за втора поредна година беше променена, а именно:

- в **пункт №20** ул. „Житница“, ул. „Кюстенджа“ движението беше напълно спряно и той беше изключен от измерванията;

- в три пункта **№4** бул. „Мадрид“, бул. „Евлоги Георгиев“, **№16** бул. „В. Левски“, ул. „Хан Крум“ и **№32** ул. „Георги Софийски“, пред арка на МУ, част от лентите за движение бяха затворени и движението се осъществява двупосочно в две ленти;

- в пункт **№15** бул. „Патриарх Евтимий“, ул. „6-ти септември“, движението беше възстановено.

Разпределението по територии през 2017 г. е следното:

- 27,0% – жилищни зони и територии (13 пункта);
- 2,1% – централни градски части (1 пункт);
- 41,7% – територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик (20 пункта);
- 25,0% – територии, подложени на въздействието на релсов транспорт (12 пункта);
- 2,1% – производствено-складови територии (1 пункт);
- 2,1% – зони за лечебни заведения и санаториуми (1 пункт).

Голяма част от лечебните заведения попадат в територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик и релсов транспорт, централни градски

части и жилищни зони. Сградите са разположени в близост до уличното платно, прилежащите към тях територии са с малка площ и не могат да бъдат отделени от съседното застрояване.

Пункт №41 – УМБАЛ „Света Анна“, ул. „Д. Моллов“ №1 е разположен в жилищна зона, като лечебното заведение е отделено от съседното застрояване чрез прилежащите територии и условно попада в зона на лечебни заведения.

Пункт №33 – кв. Захарна фабрика, бл. 168 е разположен в непосредствена близост до складова база на „Топливо“ АД и условно се определя като производствено-складова територия.

Анализ на резултатите от измерванията

Не се регистрира еквивалентно ниво на шума в диапазона **78 – 82 dB(A)**.

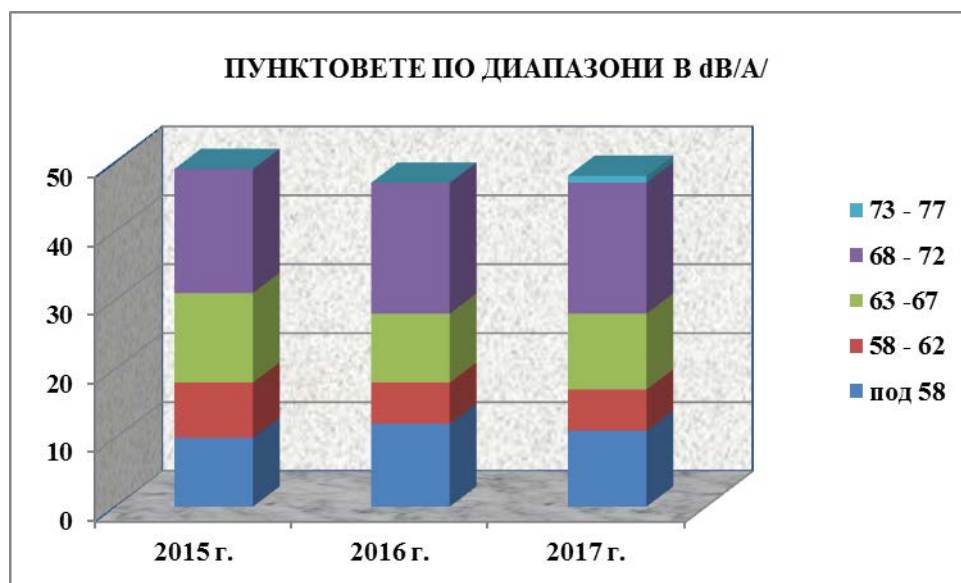
Еквивалентно ниво на шума в диапазона 73 – 77 dB(A) се измери в един пункт - №18 ул. „Св. Наум“, ул. „Вишнева“ – 75,0 dB(A). В същия диапазон попадат и минималното и максималното ниво – 74,2 dB(A) и 75,4 dB(A).

Еквивалентно ниво на шума в диапазона 68 – 72 dB(A) се регистрира в **19** пункта или **39,6%** (без промяна в броя спрямо 2016 г.). Минималните измерени стойности са от 65,9 dB(A) до 71,7 dB(A), а максималните – от 68,1 до 73,4 dB(A). Спрямо предходната година има незначително увеличение на минималните и максималните стойности до 1 dB(A).

Еквивалентно ниво на шума в диапазона 63 – 67 dB(A) се регистрира в **11** пункта или **22,9%** (при 10 през 2016 г.). Измерените минимални стойности варираха от 61,4 до 66,1 dB(A) и са по-високи от предходната година с 3,5 dB(A), а максималните – от 64,1 до 68,9 dB(A) са без съществена разлика спрямо 2016 г.

Еквивалентно ниво на шума в диапазона 58 – 62 dB(A) се измери в **6** пункта или **12,5%** (без промяна в броя). Измерените минимални стойности са от 54,8 до 60,8 dB(A), а максималните – от 61,6 до 62,8 dB (A). Минималните стойности са по-ниски с 4 dB(A), а максималните също са намалени с 2,5 dB(A).

Еквивалентно ниво на шума в диапазона под 58 dB(A) се измери в **11** пункта (**22,9%**), с един по-малко. Измерените минимални стойности са по-високи 50,60 до 55,8 dB(A) при – 47,0 до 55,8 dB(A), При максималните разликите спрямо предходната година са незначителни – от 54,2 – 59,7dB(A) на 54,0 – 61,0 dB(A).

В 40 пункта е отчетено наличие на мотоциклети, като относителният дял в повечето от тях варира от 0,1 до 3,7% и само в два пункта е по-голям: пункт №44 жк Дружба – 9,5% и пункт №27 ул. „Г. С. Раковски“, ул. „Карнеги“ – 7,4%. Относителният дял на преминаващите в тези пунктове товарни коли е минимален.

Във всички пунктове, с изключение на пункт №36 Зона Б-5, са отчетени товарни коли и автобуси и относителните им дялове варират в широки граници до 15,7% при 21,7% през предходната година. Най-голям относителен дял е регистриран в пункт №33 – кв. Захарна фабрика, бл. 168, който е до склад на Топливо. С относителни дялове над 10% са пунктовете по протежението на булевардите „Сливница“, „Евлоги Георгиев“, „Христо Ботев“, гара Подуяне, ул. „Г. С. Раковски“. Тези пунктове са разположени в територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик и са пътни артерии, свързващи централната градска зона с други квартали и производствено-складови зони. Голям относителен дял има и в пункт „Дружба“, който е разположен в жилищна зона, но в близост минават пътни артерии, водещи към летището и промишлени зони.

През настоящата година в 1 пункт (2,1%) – №15 бул. „Патриарх Евтимий“, ул. „6-ти септември“, движението беше възстановено, следствие от което няма данни за сравнение с предходната 2016 година, но резултатите са съпоставими с тези от 2015 г.

В 22 пункта (45,8%) средните еквивалентни стойности на нивото на шума са по-високи. Промените са от 1,0 до 3,0 dB(A) и само в един пункт №18 – ул. „Св. Наум“, ул. „Вишнева“ повишението е с 4,0 dB(A). Разпределението е следното:

- с 1 dB(A) – 14 пункта: №№ 2, 4, 7, 11, 19, 26, 27, 30А, 33, 34, 37, 41, 44 ,45;

- с 2 dB(A) – 5 пункта: №№ 9, 14, 21, 30, 31;
- с 3 dB(A) – 2 пункта: №№ 29, 43;
- с 4 dB(A) – 1 пункт: №18.

В 13 пункта (27,1%) средните еквивалентни стойности на нивото шума са по-ниски. Промените са в границите от 1,0 до 4,0 dB(A). Разпределението е следното:

- с 1 dB(A) – 9 пункта: №№ 1, 5, 8, 13, 25, 42, 46, 47, 49;
- с 2 dB(A) – 3 пункта: №№ 17, 38, 39;
- с 3 dB(A) – 0 пункта;
- с 4 dB(A) – 1 пункт: №23.

В 12 пункта (25,0%) средните еквивалентни стойности на нивото шума са без промяна спрямо 2016 г. – пунктове №№ 3, 6, 10, 12, 16, 22, 24, 28, 32, 35, 36, 48.

От 2016 г. средните стойности са изчислени до цели единици и това дава отражение върху относителните дялове на пунктовете с промени – нараства относителният дял на пунктовете без промяна за сметка на останалите.

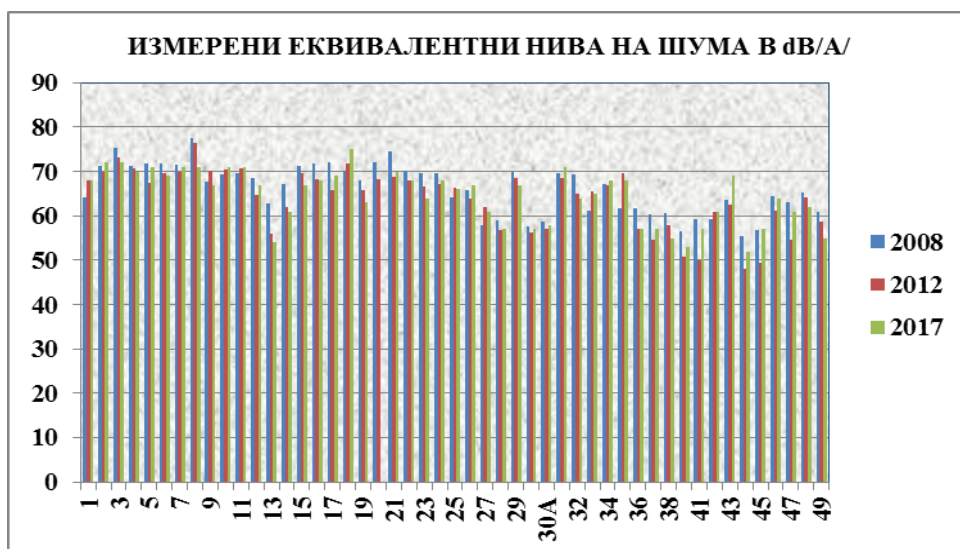
В 13 пункта (27,1%) средните, максималните и минималните стойности са повишени в различна степен от под 1,0 до 4,1 dB(A) – пунктове №№ 4, 7, 9, 14, 18, 19, 21, 29, 30А, 31, 34, 41, 43.

В 6 пункта (12,5%) средните, максималните и минимални стойности са по-ниски спрямо предходната година и варират от под 1,0 до 4,9 dB(A), като промените са по-изразени при максималните стойности – пунктове №№ 5, 23, 25, 39, 47, 49.

В 28 пункта (58,3%) има промени в различна посока в една или в две от стойностите.

За 1 пункт (2,1%) няма данни за сравнение с предходната година.

В **32 пункта (66,7%)** разликата в измерените минимални и максимални стойности е под 3 dB(A), в **10 (20,8%)** – от 3 до 5 dB(A) и в **6 (12,5%)** – над 5 dB(A).

В **11 пункта (22,9%)**, с 2 пункта повече в сравнение с предходната година, средното ниво на шума е 70 и над 70 dB(A) – пунктове №№ 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 18, 21, 31 .

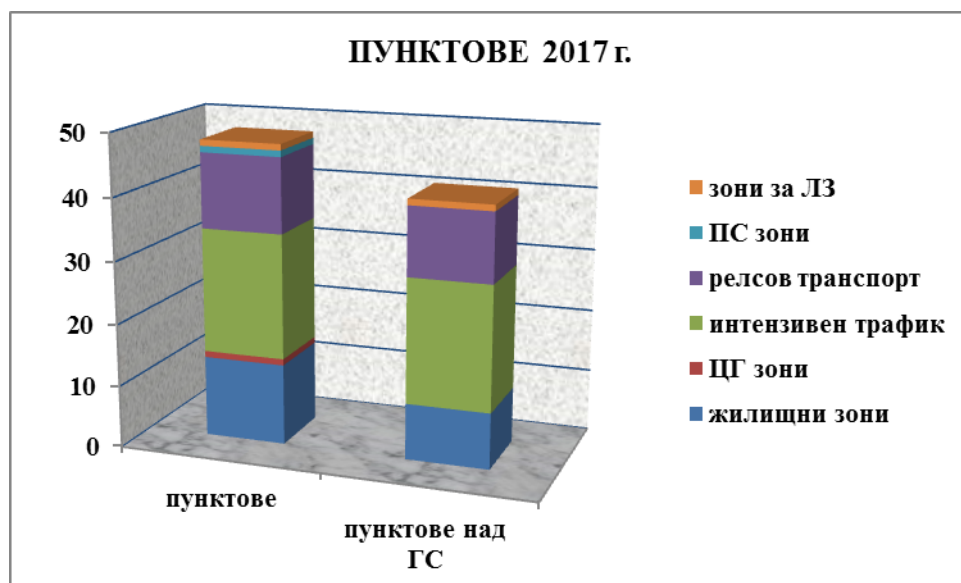
В пункт №33 – кв. Захарна фабрика, бл. 168 стойностите са под граничните от 70 dB(A).

В пункт №41 – УМБАЛ „Света Анна“, ул. „Д. Моллов“ № 1, нивото на шума е над граничните стойности от 45 dB(A).

В градските и жилищните зони само в **6 пункта (12,5%)** в зависимост от вида територия, средните еквивалентни нива са в гранични стойности – пунктове №№ 13, 14, 38, 39, 44, 49.

В **41 пункта (85,4%)**, без промяна в броя, средните нива са над граничните стойности от 65 dB(A), 60 dB(A) и 55 dB(A).

територии	жилищни зони и територии	централни градски части	територии с интензивен трафик	територии, с релсов транспорт	производствено-складови територии и зони	зони за лечебни заведения	общо
брой пунктове	13	1	20	12	1	1	48
пунктове над ГС	9	0	20	11	0	1	41
пунктове над ГС в %	69,2	0,0	100,0	91,7	0,0	1	85,4

През годината в Столична РЗИ постъпиха множество сигнали за шум от различни източници. Служителите на инспекцията, съгласно разработените процедури за работа със сигнали на граждани и компетенциите по Закона за защита от шума в околната среда, извършиха проверки, измервания и предприеха административни мерки, където е необходимо за привеждане нивото на шума в гранични стойности. Информацията ежесечно се публикува на сайта на инспекцията: www.srzi.bg.

По сигнали на граждани Столична РЗИ извърши измервания на нивото на шума от транспорта, а именно:

- шум от преминаващи превозни средства и метро по бул. „Проф. Марко Семов“. Измерванията се проведоха пред бл. 5, ул. „Равногор“, като се взе под внимание пътният трафик и броят на преминаващите мотриси на метрото. Измереното ниво на шума съответства на изискванията на Наредба № 6 за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението (обн. ДВ, бр. 58/2006 г.) за ден;

- от уличния трафик и строителството на трети лъч на Софийското метро по протежението на бул. „България“. Измерванията се проведоха в четири точки в участъка от №5 до №11 на бул. „България“. Измерените нива на шума във всички точки от 68,0 до 74,0 dB(A) превишават граничните стойности от 65 dB(A) за ден и не съответстват на Наредба №6.

С резултатите от измерванията са запознати кметът на Столична община, г-жа Йорданка Фандъкова, кметът на район Студентски и Контактният център на Столична община.

Във връзка с постъпили многократни сигнали за шум от различни източници и с оглед доброто сътрудничество и координация, Столична РЗИ изпрати писма до кмета на Столична община, районните кметове, Столичен инспекторат и Контактен център на Столична община, в които подробно се описаха методите и процедурите при измерванията на нивото на шума от инспекцията в жилищни помещения.

Съгласно Указания на Министерство на здравеопазването за работата на регионалните здравни инспекции, с писмо беше поискана информация за изпълнените към настоящия момент мерки от актуализирания План за действие за управление, предотвратяване и намаляване нивото на шума в околната среда на агломерация София.

Заместник-кметът на Столична община, г-жа Йоана Христова предостави информация, която обобщена е следната:

Направление „Архитектура и градоустройство“ – в изпълнение на Наредба №4 за ограничаване на вредния шум чрез шумоизолиране на сградите при тяхното проектиране и за правилата и нормите при изпълнението на строежите по отношение на шума, излъчван по време на строителства се следи за:

- частите Архитектурна и Конструктивна на проектите да съдържат анализ и обосновка за избора на месторазположението на сградите, разположението на помещенията с нормиран шум в самите сгради, необходимостта от подбор на строителни продукти и ограждащи конструкции и целесъобразно разполагане на вътресградните инсталации и комуникации спрямо помещенията с гранични нива на шум;

- при ново строителство, както и реконструкция, основен ремонт и преустройство на съществуващи сгради, в проектите се посочват българските стандарти и описание на мерките за ограничаване на шума по време на строителство – времетраене на строителството, часови зони на работа, използване на строителна и транспортна техника;

- контролът по тези мерки се осъществява от дирекциите в направление „Архитектура и благоустройство“.

Направление „Транспорт и транспортни комуникации“

- обновяване на превозните средства с цел подобряване на техническото им състояние, намаляване на генерирания шум и подобряване на комфорта. В периода 2014-2016 г. са доставени 25 нископодови трамваи и 236 нископодови автобуси. Чрез различни

програми предстоят доставки на още 13 нови трамваи, 22 газови автобуси и 160 нови автобуси;

- използване на нови технологии при реконструкция и ремонт на трамвайните линии, генериращи по-ниски нива на шум: монтиране на т.н. „безнаставов“ релсов път и монтиране на шумо и вибропоглъщащи елементи (бул. „България“, ул. „Козлудуй“, бул. „Джеймс Баучер“ и други).

Направление „Култура, образование, спорт и превенция на зависимости“

- провеждане на информационни кампании сред столичани в сътрудничество с неправителствени организации и общински и други фирми за популяризиране ползването на общественя транспорт и намаляване на личните МПС в централни градски части. Реализирането на посочените мероприятия е свързано с ограничаване на трафика в определени участъци;

- активно участие при съгласуването на разрешителните процедури за тези кампании с другите дирекции в СО.

Направление „Зелена система, екология и земеползване“

- изготвяне на ежегодни планове за инспекция и контрол, в съответствие с чл. 15 и чл. 22 от Закона за защита от шума в околната среда;

- своевременно обработване на постъпилите жалби, относно шумово замърсяване на територията на Столична община, съгласно компетенциите на контролните органи;

- публикуване в сайта на Столична община на актуална информация за състоянието на акустичната обстановка, проблеми и проекти в тази област;

- изпълнени са следните дейности по озеленяване: ремонт и възстановяване на обществен парк в град Бухово, ремонт и възстановяване на участъци от Борисовата градина, изграждане на нов парк „Възраждане“ от 29 дка, устройство на зелени площи към пътни артерии по булевардите „Ботевградско шосе“ и „Владимир Вазов“, залесени 158 дка общински територии, извън регулационните планове на населените места.

Столичен инспекторат

- фирмите, с договори за сметопочистване и сметоизвозване, реализират дейността си по начин, щадящ спокойствието и съня на гражданите;

- предварително съгласуване със Столичен инспекторат и стриктно спазване на утвърдените часови и маршрутни графици от фирмите, които се публикуват на сайта на общината;

- контролът се осъществява от стуктурите на Столичен инспекторат.

ДП „Национална компания железопътна инфраструктура“

- проектите „Развитие на жп възел София“ и „Модернизация на трансевропейска пътна мрежа в България“ са във фаза проектиране;
- в техническата част, на база акустични изчисления, са предвидени шумозащитни съоръжения в урбанизираните територии.

Отдел „Пътна полиция“ към СДВР

- с цел ефективен контрол и освобождаване на Южната дъга от тежкотоварния трафик, намаляване на шума и замърсяването от МПС е изпратено сигнално писмо до ОПУ София и дирекция „Транспортна инфраструктура“ на Столична община за проверка наличието на забранителни знаци за движението на тежкотоварни автомобили в този участък от Републиканската пътна мрежа;
- със Заповед на председателя на Агенция пътна инфраструктура е въведена временна организация за движение на МПС с маса над 12 тона по Околовръстния път;
- съвместно с дирекция „Управление и анализ на трафика“ е изграден Център за управление на трафика - СО;
- ежедневен контрол на скоростния режим на МПС и специализирани полицейски операции за нерегламентирани състезания на МПС по основни булеварди в различни часови зони.

Изводи:

- от 2014 г. няма пункт, в който средното еквивалентно ниво на шума попада в диапазона 73 – 77 dB(A) и тази тенденция е устойчива;
- абсолютният брой на пунктовете в диапазона 68 – 72 dB(A) е без промяна през настоящата година. При останалите диапазони броят на пунктовете е с един повече или по-малко и с малки разлики в относителните дялове;
- след ремонта и рехабилитацията на пътното платно по бул. „Цариградско шосе“ през 2015 г., средното еквивалентно ниво на шума през този период се движи в тесни граници, с малки колебания – 71 dB(A);
- в пунктовете по протежение на булевардите „Сливница“, „Евлоги Георгиев“, „Христо Ботев“, „Цар Борис III“, „Цариградско шосе“, гара Подуяне, нивото на шума трайно се задържа над гранични стойности с малки колебания през годините.

- през настоящата година в пункт №18 ул. „Св. Наум“, ул. „Вишнева“ са измерени най-високи стойности, като през последните 5 години с изключение на 2016 г., средните нива се движат от 72 до 75 dB(A) за настоящата, което е неблагоприятна тенденция.

- относителният дял на пунктовете с нива над граничните стойности се запазва над 85%. Независимо, че пункт №41 – УМБАЛ „Света Анна“, ул. „Д. Моллов“ №1 е разположен във вътрешнокварталното пространство, нивото на шума е над граничните стойности от 45 dB(A).

За подобряване на акустичната обстановка в град София се препоръчва:

- при промяна в организацията на движение, алтернативните маршрути да бъдат съобразени с интензитета и структурата на пътния трафик, капацитета на уличната мрежа, разрешената скорост на движение на МПС и околното застрояване;

- при ново строителство и при промяна на устройствените планове още във фаза проектиране да се предвиждат мерки за ефективна шумозащита. Това е особено важно при изграждането на големи многофункционални, административни и търговски сгради със съвременни системи за вентилация и климатизация целгодишно, които могат да се явят локални източници на шум в централни градски зони и жилищните зони;

- с оглед осигуряване спокойствието и съня на гражданите графичите за сметосъбиране и сметоизвозване от фирмите, ангажирани с тези дейности, да се съобразяват с часовите зони за почивка;

- при организиране на масови мероприятия, стриктно да се съблюдают изискванията на Наредба №1 на СО за обществения ред по отношение месторазположението, часовете за провеждане и нивото на озвучаване на събитието;

- специалистите на Столична РЗИ, включени като членове на експертните съвети по ЗУТ и на комисиите за изготвяне и актуализиране на програми за намаляване на нивото на шума на агломерация София, съгласно издадените заповеди на кмета на Столична община и на районните кметове да продължат активно да участват в работата им;

- поддържане на добра координация между инспекцията и Столична община при необходимост от извършване на измервания по време на строителство;

- служителите на Столична РЗИ да продължат контрола за ограничаване на шума в околната среда и работата със сигнали на граждани, съгласно разпоредбите на Закона за защита от шума в околната среда и на процедурите за работа със сигнали на граждани.

Заклучение

През последните десет години нивото на шума в голяма част от пунктовете на територията на град София се задържа трайно над гранични стойности. В около половината пунктове шумът варира в тесни граници през годините и в повече от 2/3 от пунктовете разликата между минималните и максималните стойности е до 3 dB(A). Шумът през голяма част от денонощието се задържа на едно ниво, което е неблагоприятно.

Броят и относителният дял на пунктовете със средни нива на шума в диапазона 68 – 72 dB(A) е най-голям, а най-малък при тези в диапазона 58 – 62 dB(A). При пунктовете в останалите два диапазона – 63 – 67 dB(A) и под 58 dB(A), промените в броя са с 1.

Относителният дял на пунктовете, в които е отчетено едновременно повишение и на трите стойности е повече от два пъти по-голям в сравнение с тези, при които има понижение на измерените стойности.

Абсолютният брой на пунктовете над граничните стойности се запазва същият. Увеличен е броят на тези с ниво на шума равно или над 70 dB(A).

Промените в нивото на шума са много динамични поради ремонтите и строителните работи, които се извършват в различните части на града и ползване на алтернативни маршрути от водачите на МПС.

Докладът се предоставя на Министерството на здравеопазването, Националния център по обществено здраве и анализи и на кмета на Солична община за информация и подпомагане при вземане на решения, съгласно правомощията при проектиране и подобряване на градската среда.